

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Г. П. Скляр

(підпис)

26 червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Демографічні ресурси туризму»
освітня програма/ спеціалізація	для всіх освітніх програм <i>(назва)</i>
спеціальність	для всіх спеціальностей <i>(код, назва спеціальності)</i>
галузь знань	для всіх галузей <i>(код, назва галузі знань)</i>
ступінь вищої освіти	бакалавр <i>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри від 26 червня 2024 р., № 11

Укладач програми:

Логвин М.М., к. геогр. н., доцент, доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу
Полтавського університету економіки і торгівлі.

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	9
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	26
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	27
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	30

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни
«Демографічні ресурси туризму»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Географія туризму, Рекреаційні комплекси світу, <i>Постреквізити:</i> Спеціалізований туризм (Культурно-пізнавальний); Спеціалізований туризм (Танатотуризм, містичний); Організація туризму (Організація ресторанного господарства. Організація готельного господарства)
Мова викладання	українська
Статус дисципліни	Вибіркова загального вибору
Курс/семестр вивчення	2/3
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	5/2
Денна форма навчання:	
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр - 150.	
- лекції: 20	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 40	
- самостійна робота: 90	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин: – загальна кількість: 150.	
- лекції: 4.	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 2.	
- самостійна робота: 144.	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК	

Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування знань, умінь і навичок студентів, необхідних для виявлення особливостей впливу соціально-демографічних чинників на розвиток сучасного туризму.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
<ul style="list-style-type: none"> • здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (K02); • здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); • прагнення до збереження навколишнього середовища (K05); • здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (K06); • навички міжособистісної взаємодії (K12); • здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал (K24). • вміння використовувати етнографічні та демогеографічні матеріали в процесі популяризації національного туристичного продукту (K31). 	<ul style="list-style-type: none"> • знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук (ПР02); • аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території (ПР05); • застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів (ПР06); • застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг (ПР12)

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження демографічних ресурсів туризму

Тема 1. Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі

Система знань про народонаселення. Предмет, об'єкт та методи дисципліни. Методологія демографічних досліджень в туризмі. Система демографічних наук та її структура. Демографічні ресурси туризму в системі демографічних наук.

Джерела інформації про демографічні ресурси туризму. Вимоги до обсягів і якості демографічної інформації. Система джерел даних про населення, вибіркові обстеження, їх взаємозв'язок. Закон України “Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус”.

Тема 2. Роль демографічного фактора у розвитку туризму

Вплив туризму на життя сучасного суспільства. Фактори впливу на туристичну активність населення. Демографічні фактори розвитку туризму. Екзогенні чинники розвитку туризму. Соціо-демографічні чинники. Чисельність та розміщення населення. Статеві-вікова структура. Урбанізація. Міграція населення. Національний склад. Релігійний склад населення. Демографічні зміни і основні тенденції в розвитку туризму.

Тема 3. Сучасні тенденції демографічного розвитку. Відтворення населення як єдність демографічних процесів

Демографічна проблема як одна з головних глобальних проблем людства. Абсолютна чисельність населення. Природний рух населення. Народжуваність і смертність у демографічному вимірі та їх взаємозв'язок з туризмом. Фактори народжуваності. Статеві-вікова структура населення і туризм. Шлюбно-сімейна структура населення та туризм. Сім'я як демографічний ресурс туризму. Релігійні і етнічні особливості демографічних ресурсів туризму. Старіння населення і туризм.

Концепція демографічного переходу. Історичні типи відтворення населення. Демографічні революції та їх зміст. Демографічний вибух: причини та наслідки. Поняття про телегонію.

Міжнародний індекс щастя. Взаємозв'язок індексу розвитку людського потенціалу і туризму. Показники індексу регіонального людського розвитку в Україні та їх взаємозв'язок з туристичною діяльністю.

Потенційна демографія. Структура життєвого потенціалу. Соціологічні методи у дослідженні демографічних ресурсів туризму.

Тема 4. Демографічна політика та її вплив на сферу туризму.

Демографічна політика. Її мета та завдання. Об'єкт і основні напрямки демографічної політики. Механізм взаємозв'язку демографічних процесів та туристичної сфери. Вплив статево-вікової структури, освіти та професійного складу на інтенсивність туристичних потоків.

Основні методи демографічної політики: економічні, адміністративно-правові,

виховні і пропагандистські. Особливості демографічної політики в різних країнах. Сутність ідеї світової політики населення. Зміст концепції “золотого мільярда”.

Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму. Врахування впливу міграцій населення при прогнозуванні. Оцінювання майбутніх змін в інтенсивності демографічних явищ (народжуваності, смертності, міграції та ін.) та їх вплив на туристичну індустрію.

Міграція населення і туризм. Класифікація міграцій. Міграційні потоки. Міграції як просторова самоорганізація населення. Міграційні процеси у світі, Європі, Україні та їх вплив на безпеку туризму.

Модуль 2. Демографічні ресурси туризму: характеристика та регіональні особливості

Тема 5. Демографічні ресурси туризму Європейського регіону та їх характеристика

Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Європи. Демографічні ресурси туризму країн Західної Європи: Франції, Німеччини, Швейцарії, Австрії.

Демографічні ресурси туризму країн Південної Європи: Іспанії, Італії, Хорватії, Туреччини, Кіпру, Греції, країн Балканського півострова, Ізраїлю.

Демографічні ресурси туризму країн Північної Європи: Великобританії, Ірландії, скандинавських країн.

Демографічні ресурси туризму країн Центральної і Східної Європи: Болгарії, Грузії, Чехії, Угорщини, прибалтійських країн.

Вплив релігійного чинника на відтворення демографічних ресурсів у Європі. Характеристика населення країн-карликів регіону. Україна на карті населення Європи.

Тема 6. Демографічні ресурси туризму Азійсько-Тихокеанського регіону та їх характеристика

Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Азійського регіону.

Демографічні ресурси туризму країн Північно-Східної Азії та Південно-Східної Азії. Демографічні ресурси туризму Таїланду, Індонезії, Філіппін, Японії, КНДР та Республіки Корея. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Китаї.

Демографічні ресурси туризму країн Центральної, Південної та Західної Азії. Демографічні ресурси туризму Мальдівських Островів. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Індії.

Демографічні ресурси туризму країн Близького Сходу: ОАЕ, Йорданії, Саудівської Аравії, Сирії, Лівії, Іраку.

Демографічні ресурси туризму Австралії та Нової Зеландії. Демографічні ресурси туризму країн Полінезії, Меланезії та Мікронезії. Демографічні ресурси туризму дрібних островів Океанії на туристичній карті.

Тема 7. Демографічні ресурси туризму Американського й Африканського регіонів та їх характеристика.

Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Американського регіону. Демографічні ресурси туризму країн Північної Америки. Демографічні ресурси туризму США.

Демографічні ресурси туризму країн Південної Америки. Демографічні ресурси

туризму Бразилії. Демографічні ресурси туризму Аргентини. Демографічні ресурси туризму Венесуели.

Демографічні ресурси туризму Центральної Америки.

Демографічні ресурси туризму країн Карибського басейну.

Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Африканського регіону. Демографічні ресурси туризму країн Північної Африки. Демографічні ресурси туризму Єгипту, Тунісу, Марокко.

Демографічні ресурси туризму країн Центральної і Тропічної Африки. Демографічні ресурси туризму Нігерії, Ефіопії, Танзанії, Кенії.

Демографічні ресурси туризму країн Південної Африки. Демографічні ресурси туризму ПАР, Анголи, Мозамбіку.

Тема 9. Демографічні ресурси туризму України та їх характеристика.

Чисельність населення України та її динаміка. Природний рух населення та його регіональні особливості. Тривалість життя в Україні та туристична діяльність. Національний склад населення та його регіональні особливості. Міське та сільське населення. Урбанізація. Міграції в Україні та туризм. Туристичні потоки в Україну та з України, їх динаміка та регіональні особливості. Етнічний та етнографічний туризм в Україні. Зайнятість населення у сфері туризму.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 Тематичний план навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження демографічних ресурсів туризму</i>					
Тема 1 (Лекція 1). Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі. 1. Структура системи знань про народонаселення. Закони народонаселення. 2. Основні поняття і категорії. 3. Основні демографічні проблеми сучасного світу і завдання демографічної науки.	2	Тема 1. Практичне заняття 1-2. Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі. 1. Структура системи знань про народонаселення. Закони народонаселення. 2. Основні поняття і категорії. 3. Основні демографічні проблеми сучасного світу і завдання демографічної науки.	4	Законспектувати основні положення Закону України “Про Єдиний демографічний реєстр...”. На основі статистичних даних проаналізувати динаміку чисельності населення світу (за континентами) і України. Побудувати графіки, зробити висновки.	10
Тема 2 (Лекція 2). Роль демографічного фактора у розвитку туризму. 1. Вплив туризму на життя сучасного суспільства. 2. Соціо-демографічні чинники розвитку туризму.	2	Тема 2. Практичне заняття 3-4. Роль демографічного фактора у розвитку туризму. 1. Вплив туризму на життя сучасного суспільства. 2. Соціо-демографічні чинники розвитку туризму.	4	Використовуючи статистичні дані «Статистичного щорічника України за 202. рік» побудувати графік динаміки чисельності населення України (всього, міське, сільське).	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>3. Урбанізація та її взаємозв'язок з туризмом.</p> <p>4. Національний, етнічний і релігійний склад населення, їх роль в туризмі.</p>		<p>3. Статеві-вікова структура населення як чинник розвитку туризму.</p> <p>4. Урбанізація та її взаємозв'язок з туризмом.</p> <p>5. Національний, етнічний і релігійний склад населення, їх роль в туризмі.</p> <p>6. Демографічні зміни і основні тенденції в розвитку туризму.</p>			
<p>Тема 3 (Лекція 3-4). Сучасні тенденції демографічного розвитку. Відтворення населення як єдність демографічних процесів.</p> <p>1. Поняття про відтворення населення. Демографічні революції і їх зміст.</p> <p>2. Взаємозв'язок демографічного і соціально-економічного розвитку.</p> <p>3. Народжуваність і смертність у демографічному вимірі. Екзогенні і ендогенні причини смертності. Вплив рівня соціально-</p>	4	<p>Тема 3. Практичне заняття 5-6. Сучасні тенденції демографічного розвитку. Відтворення населення як єдність демографічних процесів.</p> <p>1. Поняття про відтворення населення.</p> <p>2. Демографічні революції і їх зміст.</p> <p>3. Взаємозв'язок демографічного і соціально-економічного розвитку.</p> <p>4. Народжуваність і смертність у демографічному вимірі.</p>	4	<p>Згрупуйте країни світу за тривалістю здорового життя. Зробіть висновок про взаємозв'язок туризму і тривалістю життя.</p>	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
економічного розвитку території на здоров'я, тривалість життя, і туристичну мобільність населення		<p>5. Екзогенні і ендогенні причини смертності.</p> <p>6. Вплив рівня соціально-економічного розвитку території на здоров'я, тривалість життя, і туристичну мобільність населення.</p> <p>7. Здоров'я населення. Туризм і його вплив на здоровий спосіб життя суспільства.</p>			
<p>Тема 4 (Лекція 5). Демографічна політика та її вплив на сферу туризму</p> <p>1. Демографічна політика як передумова розвитку туризму.</p> <p>2. Особливості демографічної політики в окремих країнах світу, Європи і Україні: загальні і відмінні риси.</p> <p>3. Суть ідеї світової політики населення. Теорія “золотого” мільярда.</p> <p>4. Міграції і міграційна політика.</p>	2	<p>Тема 4. Практичне заняття 7-8. Демографічна політика та її вплив на сферу туризму.</p> <p>1. Демографічна політика як передумова розвитку туризму. Основні методи демографічної політики.</p> <p>2. Особливості демографічної політики в окремих країнах світу, Європи і Україні: загальні і відмінні риси.</p> <p>3. Суть ідеї світової політики населення. Теорія “золотого”</p>	4	<p>Використовуючи дані Міжнародного індексу щастя згрупуйте країни світу на дві групи: щасливі і нещасливі. Вкажіть причини «нещастя» нещасливих. Доведіть, чи існує взаємозв'язок туризму і щасливого життя.</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Відмінність міграцій від туризму.</p> <p>5. Законодавство країн відносно регулювання зовнішніх і внутрішніх міграцій населення. Біженці і безпека в туризмі.</p> <p>6. Соціально-демографічне прогнозування людських ресурсів туризму. Основні методи демографічного прогнозування в туризмі.</p>		<p>мільярда.</p> <p>4. Міграції і міграційна політика. Основні міграційні потоки у світі і в Україні. Відмінність міграцій від туризму.</p> <p>5. Законодавство країн відносно регулювання зовнішніх і внутрішніх міграцій населення. Проблема біженців у світі. Біженці і безпека в туризмі.</p> <p>6. Соціально-демографічне прогнозування людських ресурсів туризму.</p> <p>7. Основні методи демографічного прогнозування в туризмі.</p>			
<i>Модуль 2. Демографічні ресурси туризму: характеристика та регіональні особливості</i>					
<p>Тема 5 (Лекція 6). Демографічні ресурси туризму Європейського регіону та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Європи.</p> <p>2. Демографічні ресурси туризму країн Західної Європи : Франції,</p>	2	<p>Тема 5. Практичні заняття 9-11. Демографічні ресурси туризму Європейського регіону та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Європи.</p> <p>2. Демографічні ресурси туризму</p>	6	<p>країни Європи (на вибір) за такою схемою: загальні відомості про населення країни; регіональний (адміністративно-територіальний) устрій з переліком великих міст –</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Німеччині, Швейцарії, Австрії.</p> <p>3. Демографічні ресурси туризму країн Південної Європи.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Північної Європи.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Центральної і Східної Європи.</p> <p>6. Україна на карті населення Європи..</p>		<p>країн Західної Європи : Франції, Німеччині, Швейцарії, Австрії.</p> <p>Характеристика населення країн-карликів регіону</p> <p>3. Демографічні ресурси туризму країн Південної Європи.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Північної Європи.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Центральної і Східної Європи.</p> <p>6. Вплив релігійного чинника на відтворення населення в країнах Європи.</p> <p>7. Україна на карті населення Європи.</p> <p>8. Значення столиці країни для туризму.</p>		<p>туристичних центрів; коротка характеристика основних агломерацій країни і міст-“мільйонерів”; регіональні особливості демографічних процесів і їх вплив на розвиток туристичної індустрії; характеристика і структура туристичних потоків країни, туристичне сальдо; поррахувати питому вагу туристів від населення країн регіону.</p>	
<p>Тема 6 (Лекція 7). Демографічні ресурси туризму Азійсько-Тихокеанського регіону та їх характеристика</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Азіатського</p>	2	<p>Тема 6. Практичне заняття 12-14. Демографічні ресурси туризму Азійсько-Тихокеанського регіону та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Азіатського</p>	6	<p>Скласти слайд-презентацію про населення країни регіону (на вибір) за такою схемою: загальні відомості про населення країни; регіональний</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>регіону.</p> <p>2. Демографічні ресурси туризму країн Північно-східної Азії і Південно-східної Азії.</p> <p>3. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Китаї.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Центральної, Південної і Західної Азії.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Близького Сходу. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Індії.</p> <p>6. Демографічні ресурси туризму Австралії і Нової Зеландії.</p> <p>7. Демографічні ресурси туризму країн Полінезії, Меланезії і Мікронезії.</p>		<p>регіону.</p> <p>2. Демографічні ресурси туризму країн Північно-східної Азії і Південно-східної Азії.</p> <p>3. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Китаї.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Центральної, Південної і Західної Азії.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Близького Сходу.</p> <p>6. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Індії.</p> <p>7. Демографічні ресурси туризму Австралії і Нової Зеландії.</p> <p>8. Демографічні ресурси туризму країн Полінезії, Меланезії і Мікронезії.</p> <p>9. Демографічні ресурси туризму дрібних островів Океанії на туристичній карті.</p>		<p>(адміністративно-територіальний) устрій з переліком великих міст – туристичних центрів; коротка характеристика основних агломерацій країни і міст-“мільйонерів”; регіональні особливості демографічних процесів і їх вплив на розвиток туристичної індустрії; характеристика і структура туристичних потоків країни, туристичне сальдо; поррахувати питому вагу туристів від населення країн регіону.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Тема 7 (Лекція 8). Демографічні ресурси туризму Американського й Африканського регіонів та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Американського регіону.</p> <p>2. Демографічні ресурси туризму країн Північної Америки.</p> <p>3. Демографічні ресурси туризму США.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Південної Америки.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму Центральної Америки.</p> <p>Демографічні ресурси туризму країн Карибського басейну</p>	2	<p>Тема 7. Практичне заняття 15-17. Демографічні ресурси туризму Американського й Африканського регіонів та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Американського регіону.</p> <p>2. Демографічні ресурси туризму країн Північної Америки.</p> <p>3. Демографічні ресурси туризму США.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Південної Америки.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Центральної Америки.</p> <p>6. Демографічні ресурси туризму країн Карибського басейну</p> <p>7. Демографічні ресурси туризму країн Африки.</p>	6	<p>Скласти слайд-презентацію про населення країни регіону (на вибір) за такою схемою: загальні відомості про населення країни; регіональний (адміністративно-територіальний) устрій з переліком великих міст – туристичних центрів; коротка характеристика основних агломерацій країни і міст-“мільйонерів”; регіональні особливості демографічних процесів і їх вплив на розвиток туристичної індустрії; характеристика і структура туристичних потоків країни, туристичне сальдо; порахувати питому вагу туристів від населення</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Тема 8 (Лекція 9-10). Демографічні ресурси туризму України та їх характеристика</p> <p>1. Чисельність населення України і її динаміка. Тривалість життя в Україні і туристична мобільність. Лікувально-оздоровчий туризм і його вплив на відтворення населення.</p> <p>2. Сучасна демографічна ситуація в Україні і шляхи вирішення основних демографічних проблем.</p> <p>3. Етнічний і національний склад населення України і його вплив на туристичну діяльність в Україні. Етнічний і етнографічний туризм в Україні.</p> <p>4. Регіональні особливості внутрішнього туризму в Україні. Зайнятість населення у сфері туризму. Вплив соціально-економічного розвитку країни на</p>	4	<p>Тема 8. Практичне заняття 18-20. Демографічні ресурси туризму України та їх характеристика.</p> <p>1. Чисельність населення України і її динаміка. Тривалість життя в Україні і туристична мобільність. Лікувально-оздоровчий туризм і його вплив на відтворення населення.</p> <p>2. Сучасна демографічна ситуація в Україні і шляхи вирішення основних демографічних проблем. Природний рух населення і його регіональні особливості. Динаміка народжуваності в Україні.</p> <p>3. Етнічний і національний склад населення України і його вплив на туристичну діяльність в Україні. Субетноси українського народу.</p> <p>4. Етнічний і етнографічний туризм в Україні.</p> <p>5. Міграції в Україні і відтворення</p>	6	<p>країн регіону..</p> <p>Побудувати графік динаміки кількості зареєстрованих шлюбів і розлучень.</p> <p>Побудувати графік динаміки туристичних потоків в Україні.</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
динаміку туристичних показників.		населення. 6. Регіональні особливості внутрішнього туризму в Україні. Зайнятість населення у сфері туризму. 7. Вплив соціально-економічного розвитку країни на динаміку туристичних показників			

Таблиця 4.2 Тематичний план навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження демографічних ресурсів туризму</i>					
<p>Тема 1. Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі.</p> <p>1. Структура системи знань про народонаселення. Закони народонаселення.</p> <p>2. Основні поняття і категорії.</p> <p>3. Основні демографічні проблеми сучасного світу і завдання демографічної науки.</p>	-	<p>Тема 1. Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі.</p> <p>1. Структура системи знань про народонаселення. Закони народонаселення.</p> <p>2. Основні поняття і категорії.</p> <p>3. Основні демографічні проблеми сучасного світу і завдання демографічної науки.</p>	-	<p>Законспектувати основні положення Закону України “Про Єдиний демографічний реєстр...”.</p> <p>На основі статистичних даних проаналізувати динаміку чисельності населення світу (за континентами) і України. Побудувати графіки, зробити висновки.</p>	18
<p>Тема 2. (Лекція 1). Роль демографічного фактора у розвитку туризму.</p> <p>1. Вплив туризму на життя сучасного суспільства.</p> <p>2. Соціо-демографічні чинники розвитку туризму.</p> <p>3. Урбанізація та її взаємозв’язок з туризмом.</p> <p>4. Національний, етнічний і</p>	2	<p>Тема 2. Роль демографічного фактора у розвитку туризму.</p> <p>1. Вплив туризму на життя сучасного суспільства.</p> <p>2. Соціо-демографічні чинники розвитку туризму.</p> <p>3. Статеві-вікова структура населення як чинник розвитку туризму.</p> <p>4. Урбанізація та її взаємозв’язок з</p>	-	<p>Використовуючи статистичні дані «Статистичного щорічника України за 202. рік» побудувати графік динаміки чисельності населення України (всього, міське, сільське).</p>	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
релігійний склад населення, їх роль в туризмі.		туризмом. 5. Національний, етнічний і релігійний склад населення, їх роль в туризмі. 6. Демографічні зміни і основні тенденції в розвитку туризму.			
Тема 3. Сучасні тенденції демографічного розвитку. Відтворення населення як єдність демографічних процесів. 1. Поняття про відтворення населення. Демографічні революції і їх зміст. 2. Взаємозв'язок демографічного і соціально-економічного розвитку. 3. Народжуваність і смертність у демографічному вимірі. Екзогенні і ендогенні причини смертності. 4. Вплив рівня соціально-економічного розвитку території на здоров'я, тривалість життя, і туристичну мобільність населення.	-	Тема 3. Практичне заняття 1. Сучасні тенденції демографічного розвитку. Відтворення населення як єдність демографічних процесів. 1. Поняття про відтворення населення. 2. Демографічні революції і їх зміст. 3. Взаємозв'язок демографічного і соціально-економічного розвитку. 4. Народжуваність і смертність у демографічному вимірі. 5. Екзогенні і ендогенні причини смертності. 6. Вплив рівня соціально-економічного розвитку території	2	Згрупуйте країни світу за тривалістю здорового життя. Зробіть висновок про взаємозв'язок туризму і тривалістю життя.	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		на здоров'я, тривалість життя, і туристичну мобільність населення. 7. Здоров'я населення. Туризм і його вплив на здоровий спосіб життя суспільства.			
Тема 4. Демографічна політика та її вплив на сферу туризму 1. Демографічна політика як передумова розвитку туризму. 2. Особливості демографічної політики в окремих країнах світу, Європи і України: загальні і відмінні риси. 3. Суть ідеї світової політики населення. Теорія “золотого” мільярда. 4. Міграції і міграційна політика. Відмінність міграцій від туризму. 5. Законодавство країн відносно регулювання зовнішніх і внутрішніх міграцій населення. Біженці і безпека в туризмі.	-	Тема 4. Демографічна політика та її вплив на сферу туризму. 1. Демографічна політика як передумова розвитку туризму. Основні методи демографічної політики. 2. Особливості демографічної політики в окремих країнах світу, Європи і України: загальні і відмінні риси. 3. Суть ідеї світової політики населення. Теорія “золотого” мільярда. 4. Міграції і міграційна політика. Основні міграційні потоки у світі і в Україні. Відмінність міграцій від туризму.	-	Використовуючи дані Міжнародного індексу щастя згрупуйте країни світу на дві групи: щасливі і нещасливі. Вкажіть причини «нещастя» нещасливих. Доведіть, чи існує взаємозв'язок туризму і щасливого життя.	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
6. Соціально-демографічне прогнозування людських ресурсів туризму. Основні методи демографічного прогнозування в туризмі.		5. Законодавство країн відносно регулювання зовнішніх і внутрішніх міграцій населення. Проблема біженців у світі. Біженці і безпека в туризмі. 6. Соціально-демографічне прогнозування людських ресурсів туризму. 7. Основні методи демографічного прогнозування в туризмі.			
<i>Модуль 2. Демографічні ресурси туризму: характеристика та регіональні особливості</i>					
Тема 5 (Лекція 2). Демографічні ресурси туризму Європейського регіону та їх характеристика. 1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Європи. 2. Демографічні ресурси туризму країн Західної Європи : Франції, Німеччині, Швейцарії, Австрії. 3. Демографічні ресурси туризму країн Південної Європи. 4. Демографічні ресурси туризму країн Північної Європи.	2	Тема 5. Демографічні ресурси туризму Європейського регіону та їх характеристика. 1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Європи. 2. Демографічні ресурси туризму країн Західної Європи : Франції, Німеччині, Швейцарії, Австрії. Характеристика населення країн-карликів регіону 3. Демографічні ресурси туризму країн Південної Європи.	-	країни Європи (на вибір) за такою схемою: загальні відомості про населення країни; регіональний (адміністративно-територіальний) устрій з переліком великих міст – туристичних центрів; коротка характеристика основних агломерацій країни і міст-“мільйонерів”; регіональні особливості демографічних	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
5. Демографічні ресурси туризму країн Центральної і Східної Європи. 6. Україна на карті населення Європи..		4. Демографічні ресурси туризму країн Північної Європи. 5. Демографічні ресурси туризму країн Центральної і Східної Європи. 6. Вплив релігійного чинника на відтворення населення в країнах Європи. 7. Україна на карті населення Європи. 8. Значення столиці країни для туризму.		процесів і їх вплив на розвиток туристичної індустрії; характеристика і структура туристичних потоків країни, туристичне сальдо; порахувати питому вагу туристів від населення країн регіону.	
Тема 6. Демографічні ресурси туризму Азійсько-Тихокеанського регіону та їх характеристика 1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Азіатського регіону. 2. Демографічні ресурси туризму країн Північно-східної Азії і Південно-східної Азії. 3. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Китаї.	-	Тема 6. Демографічні ресурси туризму Азійсько-Тихокеанського регіону та їх характеристика. 1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Азіатського регіону. 2. Демографічні ресурси туризму країн Північно-східної Азії і Південно-східної Азії. 3. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Китаї.	-	Скласти слайд-презентацію про населення країни регіону (на вибір) за такою схемою: загальні відомості про населення країни; регіональний (адміністративно-територіальний) устрій з переліком великих міст – туристичних центрів; коротка характеристика основних агломерацій	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>4. Демографічні ресурси туризму країн Центральної, Південної і Західної Азії.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Близького Сходу. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Індії.</p> <p>6. Демографічні ресурси туризму Австралії і Нової Зеландії.</p> <p>7. Демографічні ресурси туризму країн Полінезії, Меланезії і Мікронезії.</p>		<p>4. Демографічні ресурси туризму країн Центральної, Південної і Західної Азії.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Близького Сходу.</p> <p>6. Особливості відтворення демографічних ресурсів туризму в Індії.</p> <p>7. Демографічні ресурси туризму Австралії і Нової Зеландії.</p> <p>8. Демографічні ресурси туризму країн Полінезії, Меланезії і Мікронезії.</p> <p>9. Демографічні ресурси туризму дрібних островів Океанії на туристичній карті.</p>		<p>країни і міст- “мільйонерів”; регіональні особливості демографічних процесів і їх вплив на розвиток туристичної індустрії; характеристика і структура туристичних потоків країни, туристичне сальдо; порахувати питому вагу туристів від населення країн регіону.</p>	
<p>Тема 7. Демографічні ресурси туризму Американського й Африканського регіонів та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Американського регіону.</p>	-	<p>Тема 7. Демографічні ресурси туризму Американського й Африканського регіонів та їх характеристика.</p> <p>1. Загальний огляд демографічних ресурсів туризму Американського регіону.</p>	-	<p>Скласти слайд-презентацію про населення країни регіону (на вибір) за такою схемою: загальні відомості про населення країни; регіональний (адміністративно-</p>	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>2. Демографічні ресурси туризму країн Північної Америки.</p> <p>3. Демографічні ресурси туризму США.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Південної Америки.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму Центральної Америки.</p> <p>Демографічні ресурси туризму країн Карибського басейну</p>		<p>2. Демографічні ресурси туризму країн Північної Америки.</p> <p>3. Демографічні ресурси туризму США.</p> <p>4. Демографічні ресурси туризму країн Південної Америки.</p> <p>5. Демографічні ресурси туризму країн Центральної Америки.</p> <p>6. Демографічні ресурси туризму країн Карибського басейну</p> <p>7. Демографічні ресурси туризму країн Африки.</p>		<p>територіальний) устрій з переліком великих міст – туристичних центрів; коротка характеристика основних агломерацій країни і міст-“мільйонерів”; регіональні особливості демографічних процесів і їх вплив на розвиток туристичної індустрії; характеристика і структура туристичних потоків країни, туристичне сальдо; поррахувати питому вагу туристів від населення країни регіону..</p>	
<p>Тема 8. Демографічні ресурси туризму України та їх характеристика</p> <p>1. Чисельність населення України і її динаміка. Тривалість життя в Україні і туристична мобільність.</p>	–	<p>Тема 8. Демографічні ресурси туризму України та їх характеристика.</p> <p>1. Чисельність населення України і її динаміка.</p> <p>2. Тривалість життя в Україні і</p>	-	<p>Побудувати графік динаміки кількості зареєстрованих шлюбів і розлучень.</p> <p>Побудувати графік динаміки туристичних потоків в Україні.</p>	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Лікувально-оздоровчий туризм і його вплив на відтворення населення.</p> <p>2. Сучасна демографічна ситуація в Україні і шляхи вирішення основних демографічних проблем.</p> <p>3. Етнічний і національний склад населення України і його вплив на туристичну діяльність в Україні. Етнічний і етнографічний туризм в Україні.</p> <p>4. Регіональні особливості внутрішнього туризму в Україні. Зайнятість населення у сфері туризму. Вплив соціально-економічного розвитку країни на динаміку туристичних показників.</p>		<p>туристична мобільність. Лікувально-оздоровчий туризм і його вплив на відтворення населення.</p> <p>3. Сучасна демографічна ситуація в Україні і шляхи вирішення основних демографічних проблем. Природний рух населення і його регіональні особливості.</p> <p>4. Етнічний і національний склад населення України і його вплив на туристичну діяльність в Україні. Субетноси українського народу.</p> <p>5. Етнічний і етнографічний туризм в Україні.</p> <p>6. Міграції в Україні і відтворення населення.</p> <p>7. Регіональні особливості внутрішнього туризму в Україні. Зайнятість населення в туризмі.</p> <p>8. Вплив соціально-економічного розвитку країни на динаміку туристичних показників</p>			

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Назва модулю, теми	Види робіт				Максимальна кількість балів
	вдвідування та обговорення матеріалу заняття	захист домашнього завдання	виконання навчальних завдань	тестування	
<i>Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження демографічних ресурсів туризму</i>					
Тема 1. Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі	3	3	3	1	10
Тема 2. Роль демографічного фактора у розвитку туризму	3	3	3	1	10
Тема 3. Сучасні тенденції демографічного розвитку. Відтворення населення як єдність демографічних процесів	3	3	3	1	10
Тема 4. Демографічна політика та її вплив на сферу туризму.	3	3	3	1	10
Поточний контроль					10
<i>Модуль 2. Демографічні ресурси туризму: характеристика та регіональні особливості</i>					
Тема 5. Демографічні ресурси туризму Європейського регіону та їх характеристика	3	3	3	1	10
Тема 6. Демографічні ресурси туризму Азійсько-Тихокеанського регіону та їх характеристика	3	3	3	1	10
Тема 7. Демографічні ресурси туризму Американського й Африканського регіонів та їх характеристика.	3	3	3	1	10
Тема 8. Демографічні ресурси туризму України та їх характеристика	3	3	3	1	10
Поточний контроль					10
Разом					100

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Алешугіна Н. О. Вплив моди на споживчу поведінку при виборі туристичної дестинації: уроки історії / Н. О. Алешугіна, О. О. Зеленська // Науковий вісник Полісся. 2019. № 2 (18). С. 199-203.

2. Аналітична довідка ООН: Демографічні процеси 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukraine.un.org/uk/159271>.

3. Андрєєва О.В. Фізична рекреація різних груп населення: [монографія] / О.В.Андрєєва. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 280 с.

4. Бейдик О.О. Факторний аналіз формування потоків в'їзного туризму України / О. О. Бейдик, Н. О. Новосад. – Український географічний журнал. – 2012. – № 1. – С. 44-49.

5. Даньшина К. Чисельність населення світу за країнами та прогноз змін у топ-50 до 2050. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://itc.ua/ua/novini/chyselnist-naselennya-svitu-za-krayinamy-ta-prognoz-zmin-u-top-50-do-2050-roku-v-odnij-kartyntsi/>.

6. Демографи: населення Східної Європи скорочується, Західної – зростає. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/06/23/7083535/>.

7. Демографічні чинники бідності / За ред. Е. М. Лібанової. – Київ: Ін-т демографії та соц. досліджень НАНУ, 2009. – 184 с.

8. Калашнікова Т.М. Просторово детерміновані ризики людського розвитку / Т.М. Калашнікова // Демографія та соціальна економіка. – 2020. – 4(42). – С. 93-105.

9. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р. (колектив авторів) / за ред. чл.-кор. НАНУ, д.е.н., проф. Е.М. Лібанової. – К.: Український центр соціальних реформ, 2006. – 138 с.

10. Логвин М.М. Урбанізаційні процеси у світі як стимул для сталого розвитку туризму / М.М. Логвин, І. В. Литовченко // Науковий вісник Полтавського

університету економіки і торгівлі. Серія “Економічні науки”. – 2017. – №3 (81). – С. 131-141.

11. Мотайло О. В. Стратегія удосконалення системи моніторингу за станом здоров'я населення України / О. В. Мотайло // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2021. – № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2037>.

12. На скільки зменшилось населення України у рік повномасштабного вторгнення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/374003-na-skilki-zmensilos-naselenna-ukraini-u-rik-povnomasstabnogo-vtorgnenna-dani-opendatabot/>.

13. Немець Л.М. Соціально-демографічні та історико-культурні фактори розвитку туризму / Л.М. Немець, К.Ю. Сегіда, Н.В. Моштаківа // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 176. – С.145-147.

14. Овдін О. В. Державне управління демографічними процесами: огляд сучасної фахової вітчизняної літератури / О.В.Овдін // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2021. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2045>.

15. Пестушко В. Ю. Демографічні передумови розвитку міжнародного туризму в країнах різного типу / В. Ю. Пестушко // Географія та туризм: Науковий збірник / Ред. кол.: Я.Б. Олійник (відпов. ред.) та ін. – К.: Альтерпрес, 2010. – Вип. 23. – С. 112-116.

16. Рингач Н. О. Цінність здоров'я в Україні: від декларації до реалізації / Н.О. Рингач, Л.Й. Власик // Демографія та соціальна економіка. – 2021. – 2(44). – С. 74-91.

17. Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-demohrafichnoho-rozvytku-ukrainy-na-period-do-2040-roku-922r-300924>.

18. Фонд ООН з народонаселення (UNFPA). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unfpa.org.

19. Цвігун І.А. Загрози демографічній безпеці України: монографія / І. А. Цвігун. – Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2022. 228 с.

20. UNWTO Tourism Highlights 2023 Edition. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tourismecotedivoire.ci/wp-content/uploads/2023/12/Tourism-Highlights.pdf>.

Додаткові

1. Аксьонова С.Ю. Соціальні очікування і установки щодо демографічної поведінки: гендерні відмінності / С. Ю. Аксьонова // Демографія та соціальна політика. – 2011. – №2 (16). – С. 52-61.

2. Департамент культури і туризму Полтавської облдержадміністрації. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/upravlinnya-kulturi-poltavskoyi-oblderzhadministraciyi>.

3. Логвин М.М. Безпека туризму та сучасна міграція в Європі / М.М., Логвин, Ю.М. Самченко // Мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. “Освітні й наукові виміри географії”, 25-26 квітня 2016 року / відп. ред. С.М Шевчук. – Полтава: ТОВ “Асмі”, 2016. – С. 258-261.

4. Логвин М.М. Національно-етнічні характеристики населення ЄС як фактор

розвитку етнічного туризму / М.М. Логвин, Ю. М. Самченко // Розвиток українського етнотуризму: проблеми та перспективи: Зб. мат-лів IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів (Львів, 25 лютого 2016 р.) / МОНУ, ЛІЕТ. – Львів: ЛІЕТ, 2016. – С.146-152.

5. Пангелова Н. Демографічні аспекти організації рекреаційно-туристичної діяльності / Н. Пангелова, Б. Пангелов. // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 2. – С. 142-145.

6. Про Правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 1995 р. № 1074. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

7. Стратегія розвитку Полтавської області до 2027 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/strategiya-rozvitku-poltavskoyi-oblasti-do-2027-roku>

8. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів – відсутнє.

3. Дистанційний курс «Демографічні ресурси туризму», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).